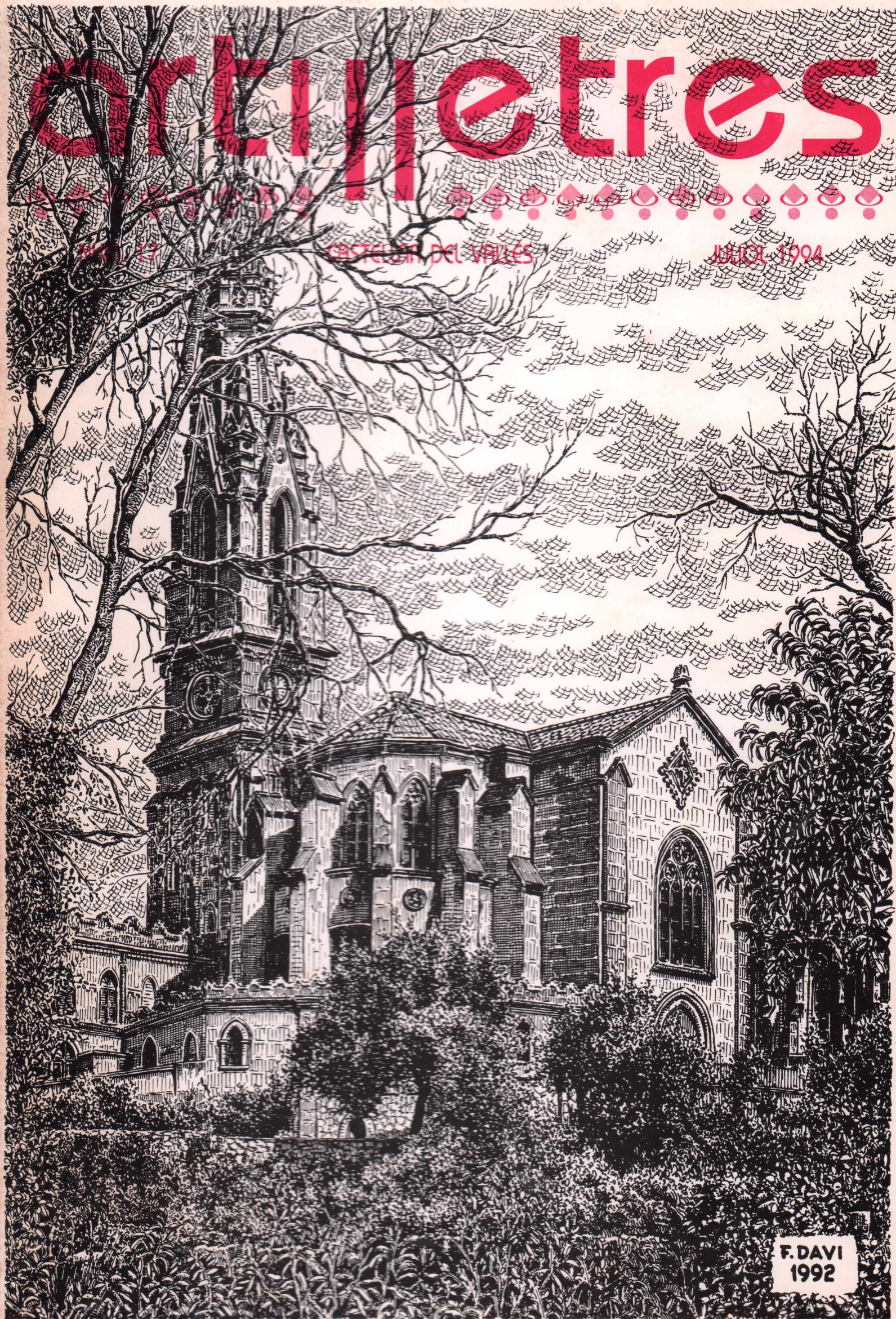

Centenaires

17

CASTELLÓ DEL VALLES

JULI 1994

F. DAVI
1992

C

Revista Cultura

La cita mensual
amb la cultura
contemporània

CULTURA

ARTS PLÀSTIQUES
TEATRE I DANSA
MÚSICA I CANÇÓ
CINEMA
LLETRES
PENSAMENT
HISTÒRIA
CIÈNCIA

.....

En cada número:

**Un dossier monogràfic
sobre els fenòmens culturals
d'avui**

**Entrevista a fons
a un protagonista
de la cultura**

**Recorregut per la creació
i les idees**

I també:

Rutes pel patrimoni cultural

Textos inèdits dels autors catalans d'ara

El periodisme que ha fet història

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Subscripcions:

Gabinet Tècnic
Tel. 318 50 04 Fax. 301 22 34
Sra. Isabel Sala

L'ESCRITOR DEL MES

L'escriptor del mes és una iniciativa de la Institució de les Lletres Catalanes que ja fa uns quants anys que està en marxa.

L'objectiu principal és acostar l'escriptor al lector per tal de facilitar-los l'intercanvi d'opinions i experiències, així com afavorir el consum de literatura.

La biblioteca Antoni Tort ha convidat darrerament alguns d'aquests escriptors perquè fessin una conferència a Castellar.

Nosaltres ho hem aprofitat per fer un breu resum de tres d'aquestes xerrades —que diferents!— per als lectors d'*artilletes*.

Esperem que entre uns i altres aconseguim aquell doble objectiu: acostar els escriptors als lectors i augmentar el gust per la lectura.

MARIA BARBAL

Maria Barbal a la Biblioteca Antoni Tort (25-XI-93)

He pensat que potser seria interessant començar per explicar per què em vaig decidir a escriure i quin ha estat el procediment que he seguit.

Jo vaig néixer a Tremp, al Pallars Jussà, el 1949. D'aquell Tremp infantil he extret alguns elements que m'han portat a l'escriptura. Al meu pare li agradava molt llegir, i aquest fet crec que em va impressionar, perquè a l'hivern solia llegir-nos llibres a la vora de l'estufa, a mi i al meu germà, que és una mica més gran que jo. Eren llibres que jo ara, en la distància del temps, crec que no debíem entendre gaire. Per exemple, un d'ells era el *Romancero gitano*, de Federico García Lorca. No és un llibre que puguin comprendre els nens, i tanmateix la musicalitat dels poemes crec que em devia impressionar. Un altre llibre que recordo perquè ja el vaig entendre més va ser *El llibre de la jungla* de Rudyard Kipling, que explica la història d'un nen que per defensar-se ha d'aprendre les diverses llengües que parlen els animals. Aquest interès del meu pare per la lectura, i el fet que a casa hi hagués força llibres, em va ajudar a llegir i a estimar la literatura.

Per part de la meva mare he adquirit la vivesa del llenguatge. Ella provenia del Pallars Sobirà i no va baixar a Tremp fins que es va casar. El seu és un llenguatge de pagès que podeu veure reflectit, per exemple, a *Pedra de tartera*.

Aquests dos elements, doncs, són els que m'han fet escriure, encara que n'hi ha altres. L'escola en aquella època era molt diferent a la d'ara, no solament perquè no ens ensenyaven res de la nostra his-

tòria o cultura, sinó perquè l'única llengua era el castellà. Aquest fet no em va ajudar a trobar el gust per la literatura i menys la catalana. Quan a casa meva decideixen que continuï els estudis de batxillerat, em vaig haver de traslladar a Barcelona, sobretot per motius familiars, ja que hi teníem parents. Vaig fer el que s'anomenava batxillerat de ciències; per tant no em sentia inclinada pels estudis de lletres. Tanmateix, és en aquesta època que recordo haver escrit els meus primers fulls, cap als catorze o quinze anys. Recordo que eren versos, no dic poesies, que parlaven de llibertat, dels problemes de la meva adolescència...

Aquests primers intents d'escriptura em van fer canviar els meus plans d'estudiant, de manera que decideixo matricular-me a la facultat de Filosofia i Lletres, a la Universitat de Barcelona, que era l'única que existia en aquella època. Tots els estudis eren només en castellà a excepció d'algunes poquíssimes classes voluntàries que es feien en català. El 1971 vaig acabar la carrera, la qual em va portar al món de l'ensenyament.

Del 1971 fins al 1985, que apareix *Pedra de tartera*, jo no m'havia fet cap plantejament literari. Havia escrit coses però del mateix estil, aproximadament, de l'adolescència. Arriba un moment, però, cap a l'any 1983, que començo a escriure la que serà la meva primera novel·la, *Pedra de tartera*, la qual no vaig poder deixar d'escriure fins que es va haver acabat. És allò que han escrit altres autors d'un llibre o una novel·la-necessitat. El fet de fer-la és un acte superior a un mateix.

Aquesta novel·la la vaig presentar al premi Joaquim Ruyra, ja que jo estava molt allunyada del món de l'edició i em semblava molt complicat anar a buscar un editor i demanar-li el seu parer per publicar el llibre. Obtenir-ne el premi em va suposar la publicació d'aquella novel·la. Era l'any 1985, i és aleshores que em faig un plantejament literari. Deixo l'etapa d'escriure només per a mi i em decideixo a publicar per a un públic.

Així, el primer llibre amb una mínima consciència literària és *La mort de Teresa*, que és un llibre de contes més aviat curts, i que vaig escriure amb una certa eufòria perquè em venia justament d'haver publicat un primer llibre que havia tingut una bona rebuda. *La mort de Teresa* el vaig escriure amb relativament poc temps: mig any. Sorgeix també com un desig d'experimentar les meves possibilitats d'escriptora. Si a *Pedra de tartera* escric en primera persona, ara ho faig en segona i tercera persones. Tinc molt clar en aquest segon llibre que no vull repetir coses que ja havia fet en l'anterior. Així, en alguns contes apareixen diàlegs, quan a *Pedra de tartera* no n'hi havia. En el conte que dona títol al llibre trobem tres veus diferents que expliquen la mateixa història però des d'angles diferents. *La mort de Teresa* va aparèixer l'any següent, el 1986.

Abans de publicar la tercera novel·la, *Mel i metzines*, vaig escriure un altre llibre que no he publicat. Està escrit en segona persona i em va portar molta feina, perquè crec que és molt difícil escriure en segona persona. Era un llibre que s'ambientava a Barcelona i en el món estudiantil. Tenia més de quatre-centes pàgines i encara que no s'ha publicat, m'ha servit d'aprenentatge.

El 1990 surt publicat *Mel i metzines*. És una novel·la que té similituds amb *Pedra de tartera* perquè és explicada en tercera persona, també té un sol protagonista, encara que els personatges secundaris tinguin més consistència que en la primera novel·la. El meu repte personal va ser escriure sobre un personatge masculí, retratar un home. El llibre té dues parts força diferenciades perquè en la primera ell va desgranant la seva vida des que neix fins al moment de la guerra, i en la segona ens trobem el personatge ja gran justament explicant la seva vida i coses del passat. El present l'explica poc, queda una mica marginat.

Després d'aquest llibre, l'any següent apareix *Pampallugues*, que és un llibret de tres contes en els quals els protagonistes són animals: una cadenera, una gata i un gos dàlmata. Va sortir en una col·lecció de llibres infantils i juvenils, però jo crec que va ser un desencert perquè en realitat no és un llibre ni infantil ni juvenil.

Finalment l'any 1992 surt la novel·la *Càmfora*, l'última que jo he publicat de moment. En realitat connecta amb la primera, *Pedra de tartera*, que acabava amb la protagonista (que havia nascut a muntanya) a Barcelona explicant la seva vida. En canvi *Càmfora* comença justament en aquest punt quan tota

una família baixa a la ciutat des d'un poble petit del Pirineu. Per tant se'n pot veure la continuïtat. El cert és que jo m'havia quedat amb ganes de continuar explicant què passava amb aquella família que havia deixat. Vaig descartar, però, continuar amb els mateixos personatges.

A *Càmfora* pretenc que no hi hagi un únic protagonista sinó com a mínim tres, tot i que és cert que un d'ells agafa una mica més de protagonisme. És una obra que em va plantejar una sèrie de dificultats: hi ha una nena que jo havia previst que la seva vida ocupés tota la segona part, però després em vaig adonar que en crear aquells tres personatges, dos homes i una dona, amb tanta força no els podia deixar relegats a la primera part. I aleshores vaig rectificar, cosa que em va portar molta feina.

Bé com veuen la meua obra és força breu. Val a dir, però, que també he col·laborat en un altre parell de llibres. Un que es diu *Barcelones* i que és un seguit de visions que de Barcelona vam fer una sèrie de dones, i l'altre és *Vint-i-quatre escriptors vint-i-quatre hores a la Rambla*. Jo durant una hora havia d'escriure una reflexió sobre el que veia a la Rambla de Barcelona.

JAUME FUSTER

Per a mi ser «Escriptor del mes» és tot un honor perquè em permet entrar en contacte amb el lector en general, però també és una mena de càstig, perquè vivim en un país en què sembla que el més important és el nombre d'actes que fas. Jo concretament en aquest mes de desembre, malgrat els ponts de les puríssimes constitucions i Nadal, em sembla que faré més de setanta actes. Aquest matí xerrava en un institut de Manresa, aquesta tarda era a l'aula de la tercera edat de la Universitat de Barcelona i aquest vespre sóc aquí a Castellar, i demà tornem-hi...

Bromes a part, això de l'escriptor del mes és important, i me'n sento en bona part responsable perquè jo era secretari de l'Associació d'Escriptors quan es va crear la Institució de les Lletres Catalanes a instància nostra com a reivindicació d'una institució que havia existit durant la guerra civil, i que havia presidit un escriptor de la categoria de Joan Oliver, i que havia complert unes funcions bèl·liques. Això explica per què vam perdre la guerra: ¿com la voleu guanyar si el que ens preocupava era enviar llibres al front perquè els soldats poguessin llegir...?

De la mateixa manera que es reivindicava en els primers anys del postfranquisme la Generalitat com a institució d'autogovern, nosaltres també reivindicàvem les organitzacions que havien existit durant la Generalitat republicana, com és ara la Institució de les Lletres Catalanes. Així tenim que cap a l'any 1982 es va crear aquest organisme, i de seguida es va veure que una de les seves missions fonamentals era divulgar l'obra dels escriptors entre la població catalana.

L'escriptor del mes neix, doncs, d'aquesta proposta nostra, encara que nosaltres no volíem tant activitats ni tants «honors», com ara dinars, regals... Té una altra utilitat —no és però el meu cas— que

Jaume Fuster a la Biblioteca Antoni Tort (13-XII-93)

és que s'obliga l'escriptor a deixar el seu estudi per uns dies i trepitjar el país real, a visitar llocs que potser no havia vist mai. I, és clar, és una mica difícil defensar un país que no coneixes. Aquesta doble utilitat, acostar l'escriptor al lector i fer que el primer trepitgi el país real, és digna de tenir en compte.

A mi l'experiència m'ha servit per retrobar vells amics, com avui que he vist en Miquel DescLOT, i per preguntar-me si el que he de fer en aquests actes és «vendre el producte» Jaume Fuster o l'escriptor en general. Com que sóc una mica modest, jo crec que el que em toca no és «vendre» la meua obra sinó explicar la situació literària que està vivint el nostre país en aquests moments.

Les coses han canviat molt en els últims anys. Quan he entrat en aquesta magnífica instal·lació, li he explicat a la bibliotecària que sentia el que se'n diu enveja biològica, perquè en els meus anys de formació aquestes biblioteques no existien. El que hi havia a Barcelona en la meua joventut era l'anomenada Biblioteca Central, és a dir la Biblioteca de Catalunya, on perquè et deixessin un llibre havies de fer mans i mànigues, només podies consultar els llibres de fora, i a més les novetats no hi eren. Parlo dels anys 1963 i 64, o sigui fa trenta anys. Després hi havia la biblioteca de la Universitat, a la qual no hi tenies accés, i la de la Santa Creu, la biblioteca infantil i juvenil. Algunes biblioteques especialitzades, com la del Museu Marítim, que ningú coneixia i en la qual jo m'hi escolava, i pareu de comptar. Aquesta era la meua xarxa de biblioteques en una ciutat de dos milions d'habitants. Suposo que aquí no en devíeu tenir, perquè aleshores era normal no tenir biblioteques. La gent, o passava de les qüestions culturals o se les buscava pel seu compte. Aquesta situació ara ha canviat i per això sento enveja biològica pels joves d'ara que tenen la possibilitat de venir aquí a llegir o a fer els seus treballs. Algú creu que la funció de les biblioteques no és la de permetre fer-hi els treballs. Jo crec que sí, perquè si els fas aquí, voltat de llibres, tard o d'hora n'agafaràs algun, no només per a consulta, i acabaràs esdevenint un lector.

L'actual xarxa de biblioteques, doncs, és important encara que ho hauria de ser més. Em penso que l'any vinent està previst que entri en vigor el nou pla de biblioteques, que crec que és irrealitzable pressupostàriament, però que si mai es fa ens col·locarà a l'altura dels països europeus més desenvolupats. I tots aquests canvis, encara que lentament, han vingut després d'aquell 20 de novembre famós...

La situació dels escriptors ha millorat molt perquè ara vivim en una democràcia i hem deixat enrera l'època de la censura franquista. Recordo que quan vaig publicar el meu segon llibre, una novel·la policíaca, *De mica en mica s'omple la pica*, va ser prohibida per la censura perquè hi havia una vaga obreira. Això va desesperar el meu editor, que ja hi havia invertit uns diners, perquè estava picada en linotip, i a mi perquè era la meva segona novel·la. Ara, en canvi, quan tens una novel·la només has de buscar un editor i complir amb el deures legals i fiscals. I res més. El salt ha estat real i un prova que hem millorat en aquest sentit, ja que ara pots escriure a la premsa en català, la nacional i la comarcal, col·laborar en les emissores de ràdio, o fer guions per a la televisió. Aquestes col·laboracions són pagades com un professional. Vist aquest panorama i comparant-lo amb l'època franquista vosaltres podeu dir que la situació d'ara és magnífica. Doncs no, nosaltres ens continuem queixant perquè la societat catalana, a causa de tants anys de persecució del català, ha arribat a uns nivells de substitució lingüística i cultural que fa que fins i tot la gent de Berga o Vic quan els dius que et diguin noms d'escriptors, citen sempre autors castellans... És evident que a Catalunya encara la majoria de diaris, cinemes, ràdios o televisions parlen en una altra llengua que no és la catalana, i això ens continua fent molt mal.

RAMON SOLSONA

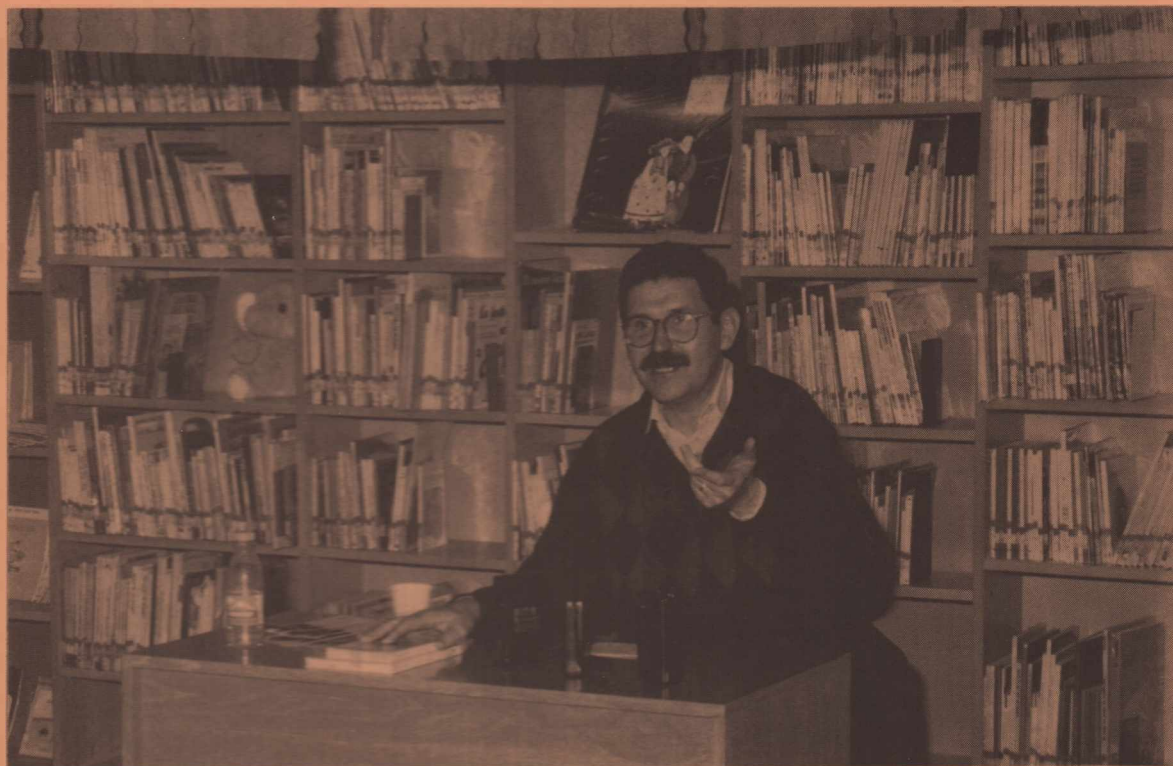
Amb tantes fotos i cassetts com tinc aquí al davant em sento una mica ex-governador del Banc d'Espanya... Procuraré que no recaiguin greus sospites sobre mi...

Aquests dies que vaig amunt i avall procuro fer unes xerrades que no siguin molt llargues i que s'adaptin al lloc on sóc. En aquesta biblioteca em trobo davant d'un grup reduït, diferent del que he tingut aquesta tarda, un col·lectiu de la tercera edat que s'acostava a les dues-centes persones, i per tant la relació era més freda i distant. Aquí em sento com a casa, per això faré una xerrada curta, encara que a mi m'agrada molt xerrar, i contestaré les preguntes que em vulgueu fer per tal que hi hagi un diàleg, com si estiguéssim en família.

Una pregunta que se'ns fa sempre als escriptors és per què escrivim. Jo manllevaré les respostes que han fet altres escriptors per comentar-les. El primer és Pere Gimferrer que va contestar aquesta pregunta dient: «Jo escric perquè llegeixo». A mi m'agrada començar per aquí perquè és veritat que si no hi ha un gust per la lectura, gairebé un vici, difícilment sorgirà el desig d'escriure. No crec que el país necessiti escriptors, el país necessita lectors perquè si hi ha lectors segur que sortiran escriptors, en canvi sense lectors seria impossible.

Quan estàs en una biblioteca, que és com una catedral per a un escriptor, i et conviden a signar llibres teus i et diuen que n'hi ha alguns que no podràs signar perquè estan en préstec, això t'infla com un gall de panses, perquè el que volem els escriptors és que els nostres llibres circulin i es llegeixin.

Escric, doncs, perquè llegeixo, i tot el que diré a continuació és llibresc, literari. Al novel·lista

Ramon Solsona a la Biblioteca Antoni Tort (20-IV-94)

portuguès José Saramago, que va venir fa poc a Barcelona, el periodista Josep Cuní en el seu programa del matí a Catalunya Ràdio li va preguntar per què escrivia i ell va respondre: «Perquè no em vull morir». Jo estava sentint aquella resposta en directe i em vaig quedar pensant que potser jo també escrivia perquè no em volia morir. Ja sabem que tots un dia o altre morirem, però tenim aquesta actitud de rebel·lia de voler que un cop morts, de nosaltres en resti alguna cosa. És aquella dita tan popular d'un fill, un llibre, un arbre, és a dir un desig de supervivència: que quedi alguna cosa de mi.

Un escriptor francès del segle XIX, Gustave Flaubert, va fer una opció molt personal sobre la literatura. Es va dedicar a escriure la seva obra tancat a casa, concentrat, sense sortir per res. Fins al punt que tenia una amant a qui pràcticament no veia, obsessionat com estava per la literatura. En una de les cartes que li envia li diu que les tres coses més belles que Déu ha creat són el mar, *Hamlet* de Shakespeare, i l'òpera *Dom Joan* de Mozart. Hi veiem una certa impertinència i rebel·lia de Flaubert en dir que si Déu ha estat capaç de crear una cosa tan magnífica com el mar, l'home també s'hi pot igualar amb Déu perquè ha estat capaç de crear *Hamlet* o *Dom Joan*. Aquí hi ha una voluntat clara de supervivència de l'artista.

Maria Barbal ha dit que escriu per diverses raons que jo comparteixo: perquè li agrada ficar-se sota la pell d'altres persones i perquè escriure és un acte de transvestisme i d'inconformisme.

Tot i que he escrit diversos contes, jo em considero bàsicament novel·lista, i hi exerceixo la fantasia i la imaginació. I això és extraordinari perquè posar-se a la pell d'altres persones vol dir poder viure moltes vides de personatges que es troben lluny de mi.

Hi ha un guionista francès que es diu Jean Claude Carrière, que ha treballat amb directors americans i també amb Buñuel, que ha escrit unes reflexions sobre el seu ofici on afirma que «el guionista té el dret i fins i tot el deure de ser un repugnant criminal en potència». Això forma part de l'ofici d'un escriptor. Mireu, aquest matí jo anava en autobús per Barcelona i he vist una noia que estava llegint una revista on es deia que el Duque de Feria serà donat de baixa del llibre de la *Grandeza de España*. Au-

tomàticament he sentit un interès brutal pel Duque de Feria. Em cau fatal i no sento cap afinitat personal amb aquest personatge. Però literàriament és un personatge de dalt a baix. Aquí hi ha una història que té molt gruix i no em disgustaria posar-me a la pell d'aquest personatge, que em repugna humanament, però que m'atrau literàriament. La feina de novel·lista em permet això i fins i tot a vegades m'hi obliga.

Tornant a Maria Barbal, ella diu que l'acte d'escriure té una part de transformisme i d'inconformisme. Jo també hi estic d'acord. Hi ha una incomoditat interior i exterior que ens fa explicar el món no precisament des del color de rosa. Hi ha poetes que diuen que només escriuen quan estan tristos, és a dir quan se senten incòmodes amb la situació que viuen.

Mario Vargas Llosa, aquest personatge que ara està dient autèntiques barbaritats sobre Catalunya, però que és un escriptor molt bo, diu que en el fons de tota novel·la flameja sempre una protesta. Jo hi estic d'acord. Mireu, Víctor Català, una escriptora excepcional per moltes raons, va escriure unes històries que no són pròpies d'una noia de casa bona com era ella. Va escriure *Drames rurals*, *Solitud*, *La infanticida*. En el pròleg a *Drames rurals* diu que escriu pedruscalls aspres i que no vol escriure històries per a escaientes damisel·les ciutadanes. Aquest inconformisme de l'escriptor el porta, a vegades amb més o menys mala bava, a buscar el desajust interior o exterior.

També estic d'acord amb el que diu Martí i Pol: «A força d'escriure explico el món als altres i me l'explico a mi». Trobo que no és fàcil explicar el món, i aleshores això de convertir la literatura en via de coneixement m'agrada. És obvi que llegint llibres aprens molt.

Llorenç Vilallonga, l'autor de *Bearn*, era psiquiatra i aleshores algun periodista li va dir un dia que ell, amb aquests coneixements, ho tenia molt bé per escriure novel·les i conèixer el caràcter de la gent. Ell va contestar que era al revés: «La psiquiatria no em serveix per fer novel·les, és la literatura que em serveix per entendre les persones que vénen a la meva consulta». La literatura, doncs, pot servir per interpretar l'existència. Jo em sento perplex davant de l'existència. Si ara agafés tots els meus articles a l'«Avui», uns vuit-cents, m'adonaria que la majoria han estat escrits per mostrar la meva perplexitat davant una sèrie d'esdeveniments que ens planteja l'existència humana. Cadascú l'explica d'una forma diferent. Kafka tenia una vida torturadíssima, malalt, va fer una opció per la literatura com a única forma de viure, però que a la vegada li restava vida i l'impossibilitava de viure. Una situació angoixant, sobretot pel seu talent literari excepcional. Kafka considera la vida com una cosa absurda. No entén que hi pugui haver gent feliç ni que trobin al·licients a l'existència.

Si agafeu Pere Calders, per posar un exemple oposat, veureu que ell també articula la seva perplexitat davant de l'existència però d'una altra manera, trobant meravelles en la vida quotidiana, d'una manera enjogassada. Els escriptors articulem aquesta perplexitat.

Una escriptora castellana, Soledad Puértolas, en el seu llibre *La vida oculta* explica el món interior de l'escriptor dient que el novel·lista el que fa és arrencar els secrets a l'existència. Jo m'identifico amb aquesta idea. L'escriptor busca, empaita, aquests interrogants. Va sempre amb l'antena posada, es converteix en un tafaner fantasiós. A vegades una frase, una mirada, es converteixen en la punta de l'iceberg que l'escriptor ha de desenvolupar posteriorment. Ha de buscar la vida submergida que hi ha sota cada personatge.

Al començament he dit que escrivia perquè llegia. Ara ho canviaria dient que llegeixo no només llibres sinó que llegeixo la vida. Allò que deia Stendhal a *El roig i el negre* sobre el mirall, una imatge molt famosa. L'escriptor no ha d'escriure ni el lleig ni el bonic, només ha de passar un mirall pel camí de la vida i certificar allò que diu el mirall. Si les coses són agradables o no, no és qüestió seva. Ell només constata el que reflecteix el mirall.

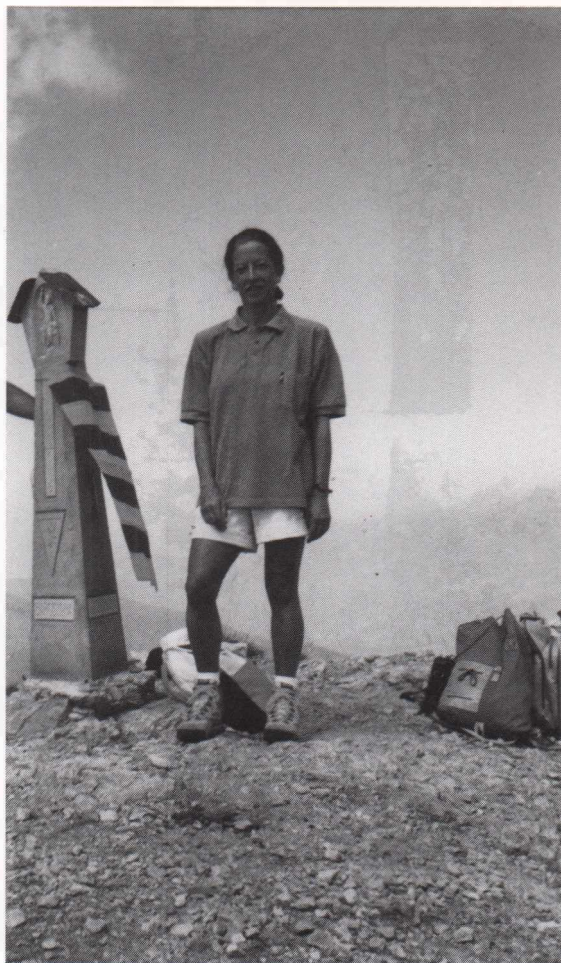
Mercè Rodoreda al pròleg de *Mirall trencat*, la seva obra principal, diu: «Una novel·la es fa amb agonies i ressurreccions de l'ànima». ¿Això què vol dir? Que un escriptor en una novel·la hi ha de posar tota la seva ànima.

Jaume Pujol i Angulo (Castellar, 1965). Fa uns tretze anys que està vinculat al Bàsquet Femení de la Immaculada. Ara treballa a l'Ajuntament, però la seva passió és poder transmetre als infants i joves la il·lusió per l'esport en general, i més concretament pel bàsquet, Potser és per això que li agradaria canviar del seu entorn l'enveja pels qui aconsegueixen èxits i les crítiques destructives, sovint massa presents també en el món de l'esport...

(Vegeu les seves respostes al qüestionari a la pàgina 20.)

MARIA TERESA ESTEVE

Maria Teresa Esteve i Soley, va néixer a Sabadell però viu a Castellar d'ençà que es va casar. Ha estat vinculada a moltes entitats del poble, l'Escola Nocturna, les associacions de Disminuïts Psíquics i la de la Lluita contra la Droga. Actualment forma part de la junta de l'Arxiu. També està vinculada a entitats de Sabadell tan importants com l'Òmnium Cultural i la Fundació Bosch i Cardellach, i és que la Maria Teresa és una dona que no para, sempre va amunt i avall enderiada en tot allò que faci olor a cultura i a país...

—¿Li agrada el seu nom?
—Sí, molt.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?
—Sí.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.
—L'any de les nevades. La missa del gall a Gallifa..., la neu..., vaig conèixer un jove... i avui és el meu marit.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?
—Per la raó.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?
—L'enveja.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?
—Viure a l'aire lliure.

—¿A què li resulta impossible dir no?
—Al treball.

—¿Amb quin dels cinc sentits se la pot seduir més fàcilment?
—Amb el de la vista.

—¿Què fa quan se sent acorralada?
—Assumir el fracàs i començar de nou.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver protagonitzat?
—La volta al món en 80 dies.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver inventat?
—Tirant lo Blanc.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateixa?
—Mai no em perdono els meus errors. Sóc molt exigent amb mi mateixa. Sóc conscient, però, que m'equivoco sovint, i si alguna vegada trencó un plat, també m'ho perdono.

—¿I als altres?
—Que no em diguin «bon dia».

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?
—D'un fracàs tardo a recuperar-me molt. D'un èxit em recupero més aviat.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.
—Tenia tretze anys i era el primer dia que estrenava mitges. En anar a recollir les notes, em va caure la mitja i la lliga davant la madre superiora del col·legi.

—¿Quina música l'emociona fins a fer-la plorar?
—Fa molts anys que no ploro. Ara bé la música que m'agrada i escolto durant les hores de lleure és la clàssica, especialment Beethoven.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?
—Quan em trobo lluny de la meua terra. He cantat en català el «Cant de joia» davant el mur de les lamentacions a Jerusalem.

—Si es veiés forçada a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?
—El d'alcalde.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?
—A una locutora de televisió que dona les notícies amb la boca tancada.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desitjos personals, ¿quin seria el tercer?
—Tenir una família nombrosa.

—¿Com s'imagina el paradís?
—Com un paradís.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?
—A la meua germana Josefina.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra.»?
—No hi estic d'acord. Crec que el nostre pas per la vida ha de ser quelcom més. D'aquest món no ens n'emportarem res tan sols tot allò que hàgim fet de bé envers els altres i envers un mateix.

—¿Què és el que dona sentit a la seva vida?
—El treball. El conviure amb els meus alumnes, la família i els amics.

—¿Què canviaria de vostè mateixa si pogués?
—El mal geni.

JOSEP GIBERT

Josep Gibert Clols (Valls, 1941). Fa molts anys que viu a Castellar. Primer, però, a Sant Feliu del Racó. Va organitzar actes culturals en l'associació de pares de l'escola Sant Esteve quan encara es deia José Antonio, o sigui a les acaballes del franquisme. És un dels nostres científics més destacats. La descoberta de l'anomenat «Home d'Orce» li ha canviat sens dubte la seva vida i l'ha portat a donar conferències arreu del món. Ell, però, confessa que se sent molt a gust a Castellar i que no se'n pensa moure...

—¿Li agrada el seu nom?

—Sí, molt.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—Sí, he lluitat molt per aconseguir que fos així.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—El fet de descobrir «l'home d'Orce»

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—En cada ocasió medito molt la resposta.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—La competitivitat que hi ha en l'ambient científic.

—Per curta que fos, quina ha estat la seva passió més intensa?

—La passió pel coneixement.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—Per desgràcia, gairebé no dic mai que no.

—¿Amb quin dels cinc sentits se'l pot seduir més fàcilment?

—Amb cap.

—¿Què fa quan se sent acorralat?

—No m'he sentit mai acorralat.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver protagonitzat?

—Les històries de ficció em distreuen però no m'interessen.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver inventat?

—No tinc cap preferència.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateix?

—Quasi tot.

—¿I als altres?

—També quasi tot.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un èxit i quant d'un fracàs?

—No tinc mai la sensació d'èxit ni de fracàs.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—Sempre que vaig al banc i estic en números vermells.

—¿Quina música l'emociona fins a fer-lo plorar?

—Els «corridos» mexicans.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—Cada vegada que veig una injustícia cantaria *La internacional*.

—Si es veiés forçat a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?

—Tal com s'entén la política en l'actualitat, hi renunciaria.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—A tots els dogmàtics.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desitjos personals, ¿quin seria el tercer?

—Prosperitat per a tota la humanitat.

—¿Com s'imagina el paradís?

—El paradís està a la terra.

—Si pogués ¿a qui faria tornar a la vida?

—A ningú. Els morts estan ben morts.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «envejecer, morir, es el único argumento de la obra»?

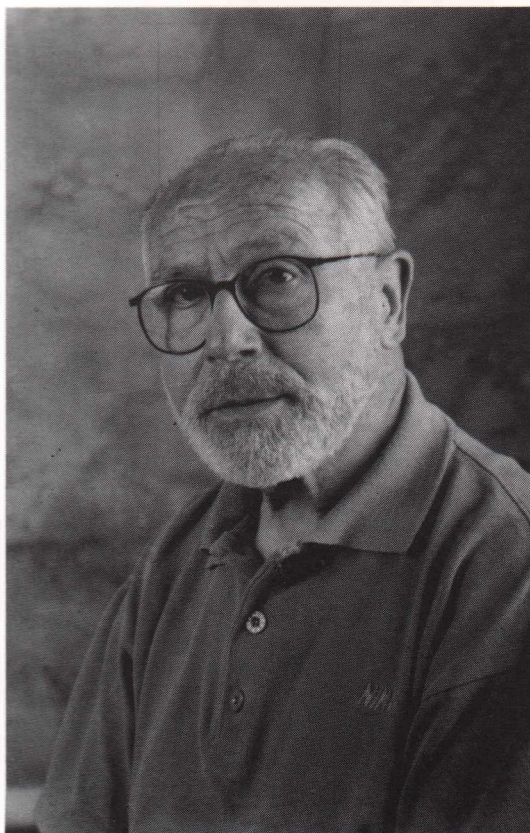
—Que té tota la raó.

—¿Què és el que dóna sentit a la seva vida?

—El meu treball, la família i els meus col·laboradors.

—¿Què canviaria de vostè mateix si pogués?

—Res.

Francesc Vives i Martí (Valls, 1927). És, des del setembre de l'any passat, el rector de la nostra parròquia en substitució de Mn. Miquel Raventós. Tot i que porta poc temps a Castellar ha estat molt ben acollit per tothom, ell també se sent a gust a la nostra vila i no dubta a reconèixer que aquest afecte mutu el fa treballar amb una renovada il·lusió. El que més l'ha cridat l'atenció de Castellar és la gran quantitat d'actes que s'hi fan. «No hi ha un cap de setmana que no estigui ple de coses», confessa admirat...

—¿Li agrada el seu nom?

—Sí, m'agrada perquè és tot un ideal de vida evangèlica, malgrat que no he sabut realitzar-lo personalment.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—Faig el que sempre he volgut realitzar. És fruit de la crida.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—La meua anada a la República de El Salvador. Hi anava seguint la crida que ens va fer el Papa Joan XXIII, però no hi vaig arribar a causa de l'assassinat del president dels Estats Units J. F. Kennedy. No vaig poder agafar el vol assenyalat i aleshores em van fer quedar definitivament a Colòmbia.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—Malgrat que la raó em força, el sentiment em punxa.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—La buidor interior de molta gent i els desnivells socials.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?

—La tendència més pregonada de la meua vida ha sigut i és la recerca de la solitud.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—Em sento aclaparat del tot quan veig la necessitat d'un servei al proïsme. I em fa patir molt quan no puc cedir.

—¿Amb quin dels cinc sentits se'l pot seduir més fàcilment?

—Des de mi mateix, el veure llàgrimes en el rostre d'algú. No em preocupen gaire les causes. Sóc en això un xic massa irracional, i és clar m'han enredat freqüentment.

—¿Què fa quan se sent acorralat?

—Callo i tremolo. Reconec que sóc tímid.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver protagonitzat?

—El meu grau d'imaginació no arriba tan alt.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver inventat?

—La història del paradís terrenal.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateix?

—De vegades la mandra i els despistaments.

—¿I als altres?

—Tot, menys la mentida i l'abús.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?

—Ara no em costa recuperar-me; quan era jove hi perdía nits i dies. ¿Serà que he perdut sensibilitat i agressivitat?

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—Una vegada que vaig escriure una carta a un company en la qual li feia bromes d'un bisbe. Ell, sense adonar-se'n, va escriure a l'esmentat bisbe incloent la meua missiva. Quan vaig arribar a la ciutat on residia aquell monsenyor per a dictar una conferència, podeu pensar la cara que em va posar... N'hi havia per fondre's, ¿oi?

—¿Quina música l'emociona fins a fer-lo plorar?

—*L'Emigrant*.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—L'11 de setembre i el dia de Pasqua.

—Si es veiés forçat a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?

—No m'agrada la política, i confesso que és una de les mancances que tinc. No ens van formar en aquest sentit durant la joventut. Tanmateix, reconec que ho podia haver fet pel meu compte.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—A Hassan Hussein, a Fidel Castro i a alguns altres...

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desigs personals, ¿quin seria el tercer?

—Acabar la vida sense fer soroll ni molestar ningú.

—¿Com s'imagina el paradís?

—No me l'imagino, però crec que serà una manera de viure feliç estimant i sentint-se estimat. Com que Déu és amor, el paradís no pot ser d'altra forma.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?

—A Francesc d'Assís, a Luter King, a Joan XXIII i als meus pares.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra»?

—Em sembla que el més important per «envejecer y morir» és viure, perquè són etapes de la nostra maduresa vital. Si no ho interpretés així, cauria en el pessimisme tràgic.

—¿Què és el que dóna sentit a la seva vida?

—Crec que la fe total en Jesucrist.

—¿Què canviaria de vostè mateix si pogués?

—A més de l'estatura, saber estimar millor.

TERESA M. MAÑOSA

Teresa Maria Mañosa i Casajuana (Castellar, 1954). Reconeix que la seva vida ha estat marcada pel fet que, fa anys, l'Eduard Girbau la va convidar a entrar a l'Esbart Teatral. En aquesta entitat ha fet tots els papers de l'auca, i en l'actualitat n'és la presidenta perquè escassegen, com tothom sap, la gent disposada a treballar desinteressadament en el si de les entitats de la vila. Ens ha portat tres fotografies per il·lustrar aquesta pàgina. Ens ha agradat publicar aquesta: malgrat que no se la veu prou bé, està fent el que de debò l'apassiona, maquillar-se per fer teatre...

—¿Li agrada el seu nom?

—Sí, m'agrada força. Potser per portar la Maria al darrera. De Tereses i Maria Tereses n'hi ha moltes, de Tereses Maries, no gaires.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—No massa, però és un treball que per tradició familiar em vaig trobar, i ja fa temps que vaig assumir que era la meva feina. Intento fer-la el millor possible.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—La meua vida és bastant monòtona, però sí que caldria ressaltar el dia —i d'això ja fa uns quants anys— que l'Eduard Girbau em va dir si voldria entrar a formar part d'un grup anomenat Esbart Teatral.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—Sóc una persona molt sentimental i pateixo per aquests sentiments. Però les coses importants les raono abans de decidir-me.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—Moltes coses, repetir-les fora un tòpic. Potser la intolerància en tots els àmbits de la vida.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?

—Sense dubtar-ho un moment: el teatre. I no ha estat una passió gens curta.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—A força coses, a ajudar la família, els amics... a organitzar «bestieses» amb els amics i després fer-nos un tip de riure.

—¿Amb quin dels cinc sentits se la pot seduir més fàcilment?

—A mi se'm pot seduir fàcilment... jo diria que amb tots.

—¿Què fa quan se sent acorralada?

—No recordo haver-me sentida mai acorralada. Si fos el cas, segur que en podríem parlar i s'arreglaria.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver protagonitzat?

—El príncep i la princesa (és el mateix personatge) de la comèdia *Al vostre gust*, de Shakespeare.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver inventat?

—Mary Poppins.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateixa?

—Menjar massa, i que consti que no ho hauria de fer.

—¿I als altres?

—Els ho perdono tot, però no oblidó fàcilment.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?

—Dels fracassos procuro oblidar-me'n ràpid, però no sempre ho aconsegueixo. Dels èxits en gaudeixo amb complaença, i la gent que em coneix de prop sap que ho puc retreure molt de temps.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—Sóc molt impulsiva i moltes vegades m'he ficat de peus a la galleda. Però fondre'm de debó només m'ha passat quan m'he quedat en blanc a l'escenari. La que recordo més recent és la interpretació d'un paper molt petit a l'obra *Groc Molière*, en col·laboració amb gent molt jove, la majoria gent de l'Institut. Jo que els havia de donar seguretat per la meua veterania em vaig quedar en blanc i van haver de ser ells qui m'ajudessin a sortir-me'n.

—¿Quina música l'emociona fins a fer-la plorar?

—M'agrada molt la música de tot tipus. Sovint m'he emocionat sentint una bona veu, que per a mi és el millor instrument del món. Alguna vegada a casa he parat de fer el que feia per escoltar i gaudir d'una bona peça.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—Sempre que m'hi sentís identificada i em vingués de gust cantar-lo.

—Si es veiés forçada a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?

—Forçada cap. Per sentimentalisme i devoció tampoc no serviria. Penso que avui la gent que ocupa un càrrec d'aquest tipus ha d'estar molt ben formada. No n'hi ha prou amb la bona intenció, com fóra el meu cas.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—A molts periodistes que no saben el que diuen ni el que escriuen i per tant ho emboliquen tot.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desigs personals, ¿quin seria el tercer?

—Eliminar tota mena de malalties.

—¿Com s'imagina el paradís?

—Com una cosa molt diferent de la que vivim ara. Però vaja, aquest paradís particular el podem crear nosaltres cada dia.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?

—A moltes persones, sobretot als de la meua edat. Trobo injust que no hi siguin, i la majoria d'ells han mort d'una forma brutal.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra»?

—Que no m'agrada gens. Abans d'envellir, mira si n'hem pogut dir i fer d'argument.

—¿Què és el que dona sentit a la seva vida?

—Tot a la vida té un sentit i procuro agafar-m'ho amb entusiasme. Reconec que no és gens fàcil.

—¿Què canviaria de vostè mateixa si pogués?

—Del meu físic, moltes coses, tot i que penso que en la vida no és el més important.

P E R E O L L E R

Pere Oller i Argelaguet (Castellar, 1934), probablement sigui un dels castellarencs més populars i això per una raó ben simple: ha treballat, i ho continua fent, en una pila d'entitats: la Societat Castellarenca, ocellera, caça, pesca i tir, el Bàsquet, el Centre Excursionista de Castellar, el Ball de bastons, el Ball de gitanes, els Amics de Castellar Vell... Ara dedica tots els seus esforços a treballar en els bombers voluntaris, l'ADF i SERNA, és a dir en totes aquelles entitats que es dediquen a cuidar la natura de Castellar, el seu poble, que ell tant coneix i estima...

—¿Li agrada el seu nom?
—Sí, encara que em van posar Pedro i penso canviar-lo per Pere.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—Sí, sobretot el de bomber.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—Segur que n'hi ha moltes, però en aquest moment no en recordo cap en concret.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—Per la raó, encara que sense adonar-te'n podria dominar els sentiments.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—Eliminaria el fanatisme extrem i la despreocupació.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?

—Crec que la meva passió és poder ajudar els altres.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—Al que em demani qualsevol persona sempre que no ho faci amb mala fe.

—¿Amb quin dels cinc sentits se'l pot seduir més fàcilment?

—Amb la flaire i el paladar.

—¿Què fa quan se sent acorralat?

—Serà pel meu caràcter, però no m'hi he trobat mai.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver protagonitzat?

—M'agradaria haver estat el protagonista de *El coloso en llamas*.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver inventat?

—M'agradaria haver inventat la mateixa pel·lícula.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateix?

—El desgast físic.

—¿I als altres?

—Si no hi veig mala fe, ho perdono tot.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?

—Quan tenia 16 anys, junt amb uns companys, vam muntar un gimnàs, però per manca de gent gran va ser un fracàs del qual encara no m'he recuperat. Pel que fa als èxits han estat tots esportius i encara els recordo.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—No me'n recordo de cap.

—¿Quina música l'emociona fins a fer-lo plorar?

—M'emociona l'himne d' *Els segadors*, i també quan sento una sardana fora de Catalunya.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—En cap cas.

—Si es veiés forçat a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?

—El de conseller de Medi Ambient o d'Esports.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—En aquests moments no se m'acut cap.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desitjos personals, ¿quin seria el tercer?

—Que tothom es comportés bé amb el medi ambient.

—¿Com s'imagina el paradís?

—Com un lloc de somni.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?

—Al meu pare.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra»?

—No els he llegit.

—¿Què és el que dóna sentit a la seva vida?

—La família i les bones amistats.

—¿Què canviaria de vostè mateix si pogués?

—El meu fort caràcter.

JAUME PUJOL

—¿Li agrada el seu nom?

—Sí.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—Estic satisfet amb el meu treball professional, però gaudeixo de valent amb les tasques esportives.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—He estat de sort en poder escollir en cada moment les coses importants per a la meua vida, tot i que la salut em va marcar de forma negativa durant un llarg període.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment un altre, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—El sentiment és un concepte ampli que determina moltes situacions. El sentiment prevaleix en les meves decisions individuals, les quals acostumen a ser raonades quan afecten a terceres persones.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—L'enveja pels que aconsegueixen alguna cosa important i la crítica no constructiva.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?

—Voler estimar.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—La paraula «no» és massa negativa, hauria de deixar pas al «potser»; així i tot un 5 contra 5 té moltes possibilitats d'aconseguir un «sí» contundent.

—¿Amb quin dels cinc sentits se'l pot seduir més fàcilment?

—Amb la vista, o sigui amb la mirada.

—¿Què fa quan se sent acorralat?

—Demano i em demano calma. La reflexió és important abans de prendre una decisió. Si no ho puc fer adopto la posició més ferma possible.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver protagonitzat?

—Qualsevol en la qual l'ésser humà fos el més important i el poder del diner donés pas al domini dels sentiments.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver inventat?

—Totes les que parlin d'una III Guerra Mundial. Han de ser escoltades i tingudes en compte.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateix?

—No haver-me afaitat i no dur corbata en els llocs obligats.

—¿I als altres?

—Em costa molt poc perdonar, i em molesta que als altres els costi tant.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?

—Un fracàs i un èxit són fàcils de recuperar, però una successió d'ells es converteix en una molèstia difícil d'oblidar.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—La resposta és ben senzilla perquè n'hi ha tantes...

—¿Quina música l'emociona fins a fer-lo plorar?

—D'un temps ençà em costa força plorar, però alguna cançó d'en Lluís Llach encara em fa caure alguna llagrimeta.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—Sempre que quedés reflectida la voluntat d'un poble per aconseguir la pau i la llibertat.

—Si es veiés forçat a ocupar un càrrec polític, quin exerciria amb més entusiasme?

—Sovint no són agraïts, però els infants i joves són les persones que em mereixem més respecte i els únics que aconseguirien barrejar-me amb la política.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—Canviar-li la situació seria més fàcil que l'ofici.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desitjos personals, ¿quin seria el tercer?

—Dependria dels dos primers, però si fos per mi tan sols voldria l'altre 50% necessari per estimar i poder estimar; si fos per als altres demanaria la pau per a tots els pobles.

—¿Com s'imagina el paradís?

—Com la tranquil·litat que em desperta la rialla d'un infant.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?

—A tots els que van lluitar pels altres.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra»?

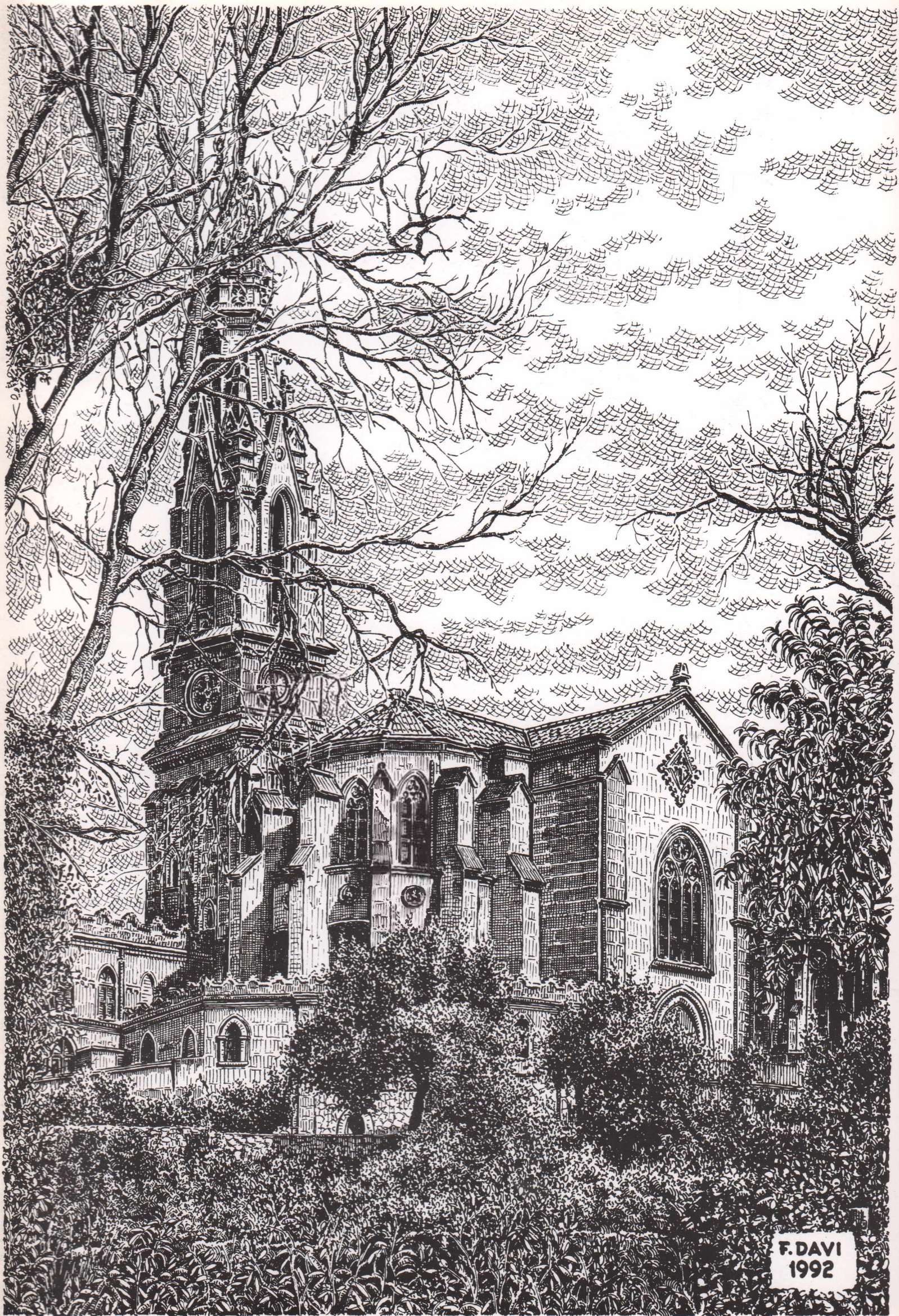
—No es pot opinar ja que tant sols hi ha veritat, tot i que l'argument ha d'estar ple de contingut.

—¿Què és el que dóna sentit a la seva vida?

—La fe i poder viure en pau amb els altres.

—¿Què canviaria de vostè mateix si pogués?

—La cara, ja que en el món que vivim s'ha de tenir-la molt gruixuda per intervenir positivament contra les estructures d'intolerància i aprofitament que ha creat la societat.

F. DAVI
1992

FRANCESC DAVÍ

Francesc Daví Llonch (Castellar, 1948), és, com el lector s'haurà adonat, un artista del dibuix. Amb una infinita paciència intenta reproduir amb la màxima fidelitat possible els nostres edificis i paisatges més representatius: l'església, el castell, Castellar Vell, el carrer de Sant Iscle. Ens ha agradat, però, reproduir també alguns dibuixos que tenia del Palau Tolrà antic i una marina —tema poc freqüent en la seva obra— de Calella de Palafrugell. Creiem que aquest estil i aquests temes poden tenir un gran futur, per això l'encoratgem que prepari alguna exposició...

—¿Li agrada el seu nom?
—Sí, malgrat que sempre em confonen el cognom Daví per David.

—¿El treball que fa coincideix amb la seva vocació?

—Abans sí, ara no.

—Digui'm una ocasió en què l'atzar hagi modificat clarament la seva vida.

—El dia que vaig conèixer la meva dona.

—Quan la raó diu una cosa i el sentiment una altra, ¿per quin dels dos es decanta més sovint?

—Normalment pel sentiment, encara que la raó també té la seva influència.

—¿Què li agradaria canviar del seu entorn més immediat?

—L'ambient del treball.

—Per curta que fos, ¿quina ha estat la seva passió més intensa?

—Qualsevol activitat relacionada amb l'art, principalment el dibuix. M'hauria agradat ser arquitecte.

—¿A què li resulta impossible dir no?

—Quan veig que la meva col·laboració pot ser útil als altres.

—¿Amb quin dels cinc sentits se'l pot seduir més fàcilment?

—Crec que amb el tacte.

—¿Què fa quan se sent acorralat?

—Normalment callo i observo.

—¿Quina història de ficció li hauria agradat haver protagonitzat?

—Les de Juli Verne.

—¿Quina història de ficció li agradaria haver inventat?

—Qualsevol historieta de Tintín.

—¿Què és el que més fàcilment es perdona a vostè mateix?

—No m'agrada ser ambiciós.

—¿I als altres?

—Principalment el caràcter.

—¿Quant triga a recuperar-se d'un fracàs i quant d'un èxit?

—El fracàs procuro oblidar-lo al més aviat possible, i pel que fa a l'èxit procuro no donar-li importància.

—Expliqui'm una situació en què s'hagi volgut fondre.

—El dia que, de forma inesperada, vaig parlar amb el meu sogre, a petició de la meva dona.

—¿Quina música l'emociona fins a fer-lo plorar?

—La música clàssica.

—¿En quina circumstància cantaria un himne?

—Suposo que en alguna manifestació esportiva si les circumstàncies hi acompanyessin.

—Si es veiés forçat a ocupar un càrrec polític, ¿quin exerciria amb més entusiasme?

—Encara que no tinc vocació de polític, fins al moment, m'inclino pel de preservar la natura davant de la contaminació.

—¿A quin personatge viu li canviaria l'ofici?

—A tota persona que no prediqui amb l'exemple, principalment ara que vivim una gran corrupció política.

—Imaginem que Aladí li ha satisfet els seus dos primers desitjos personals, ¿quin seria el tercer?

—Que pugui desenvolupar una feina que m'agradi i estigui garantitzada per sempre.

—¿Com s'imagina el paradís?

—És un lloc que no sé descriure.

—Si pogués, ¿a qui faria tornar a la vida?

—Als meus pares, ja que els vaig perdre de molt jove.

—¿Què pensa en llegir els versos de Jaime Gil de Biedma: «Envejecer, morir, es el único argumento de la obra»

—Crec que la vida té suficients atractius per descobrir, i hem de tenir il·lusió per superar cada etapa.

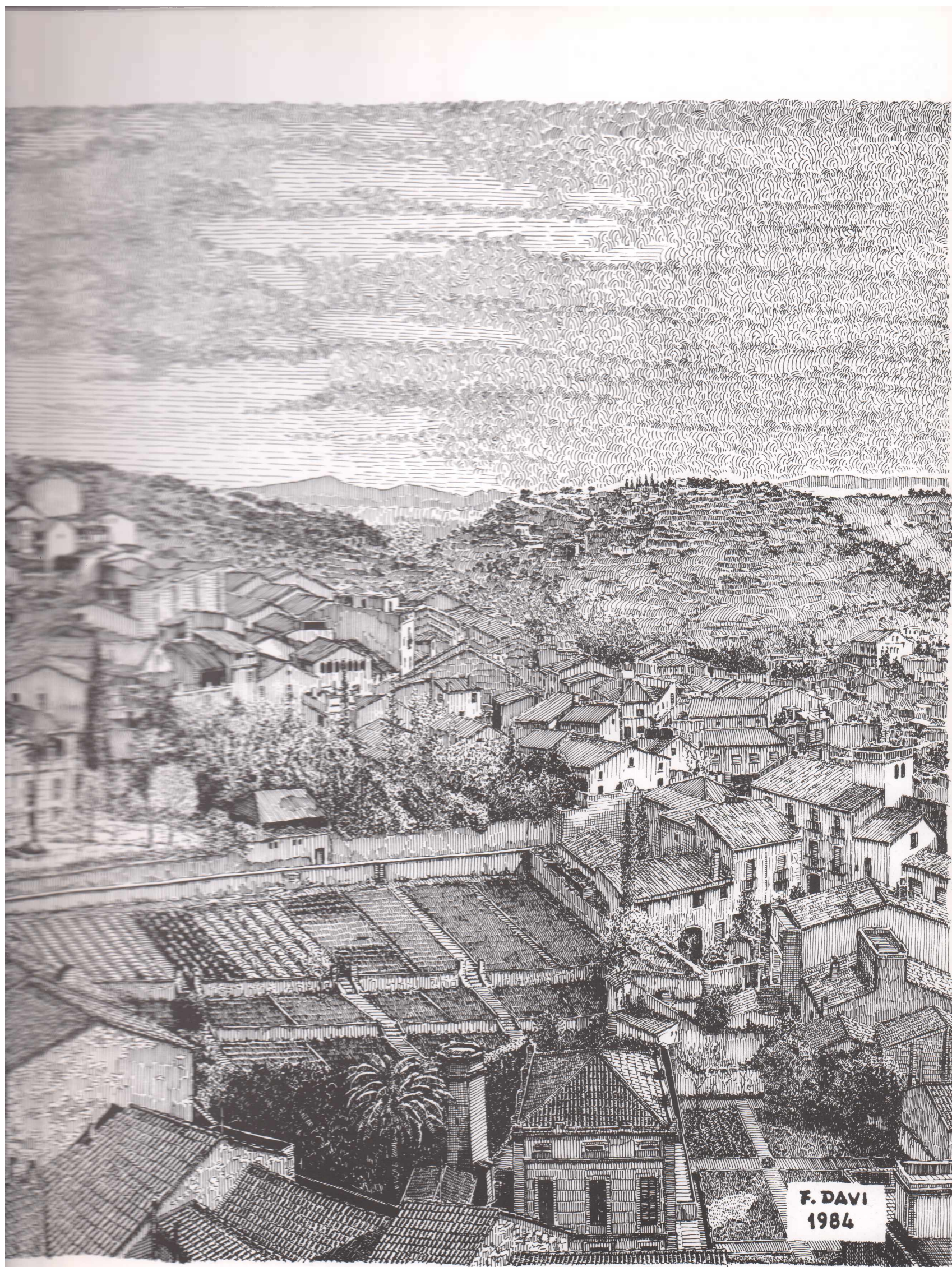
—¿Què és el que dóna sentit a la seva vida?

—Viure en família i poder compartir-la amb els altres.

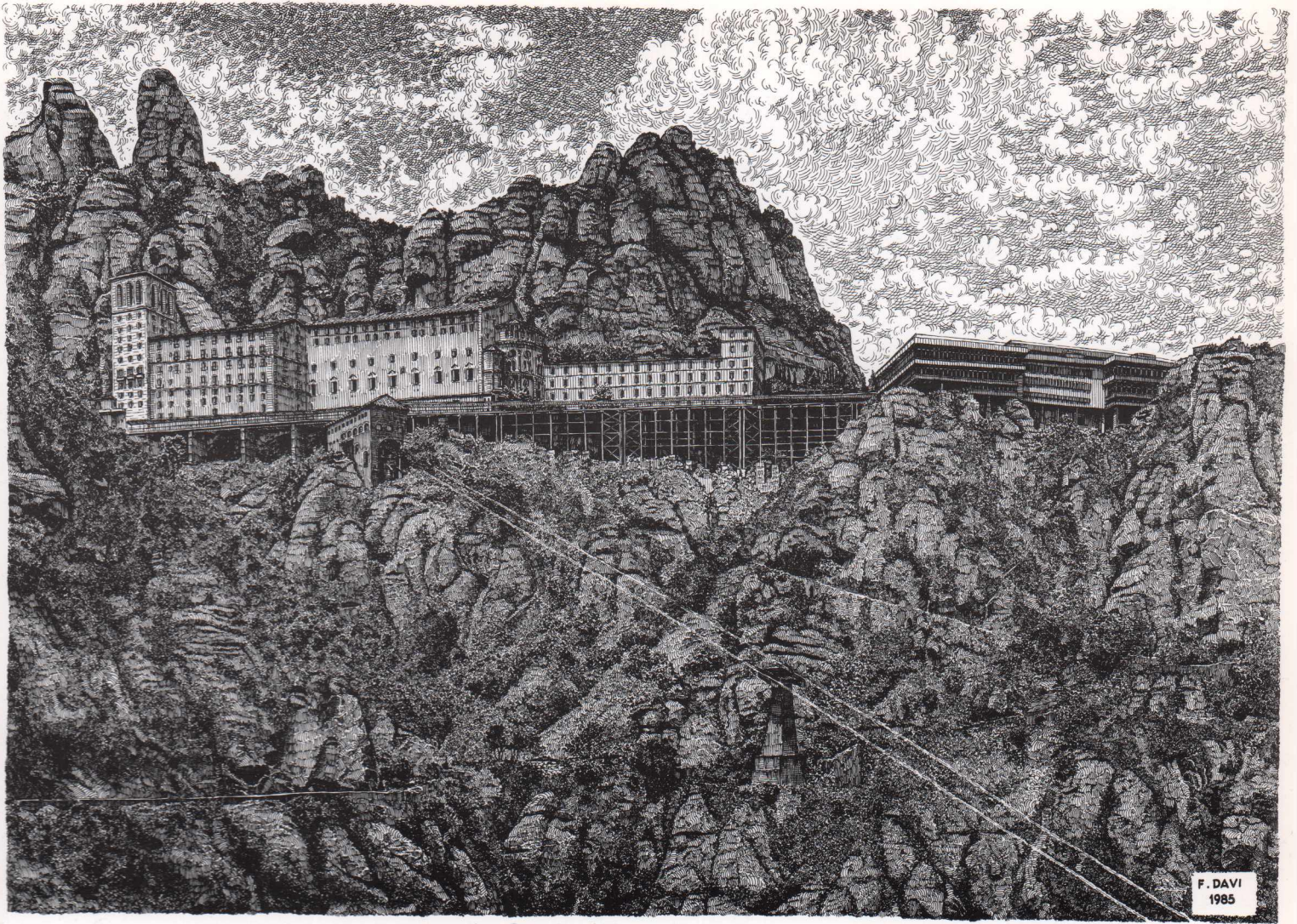
—¿Què canviaria de vostè mateix si pogués?

—Ser més llançat a fer les coses.

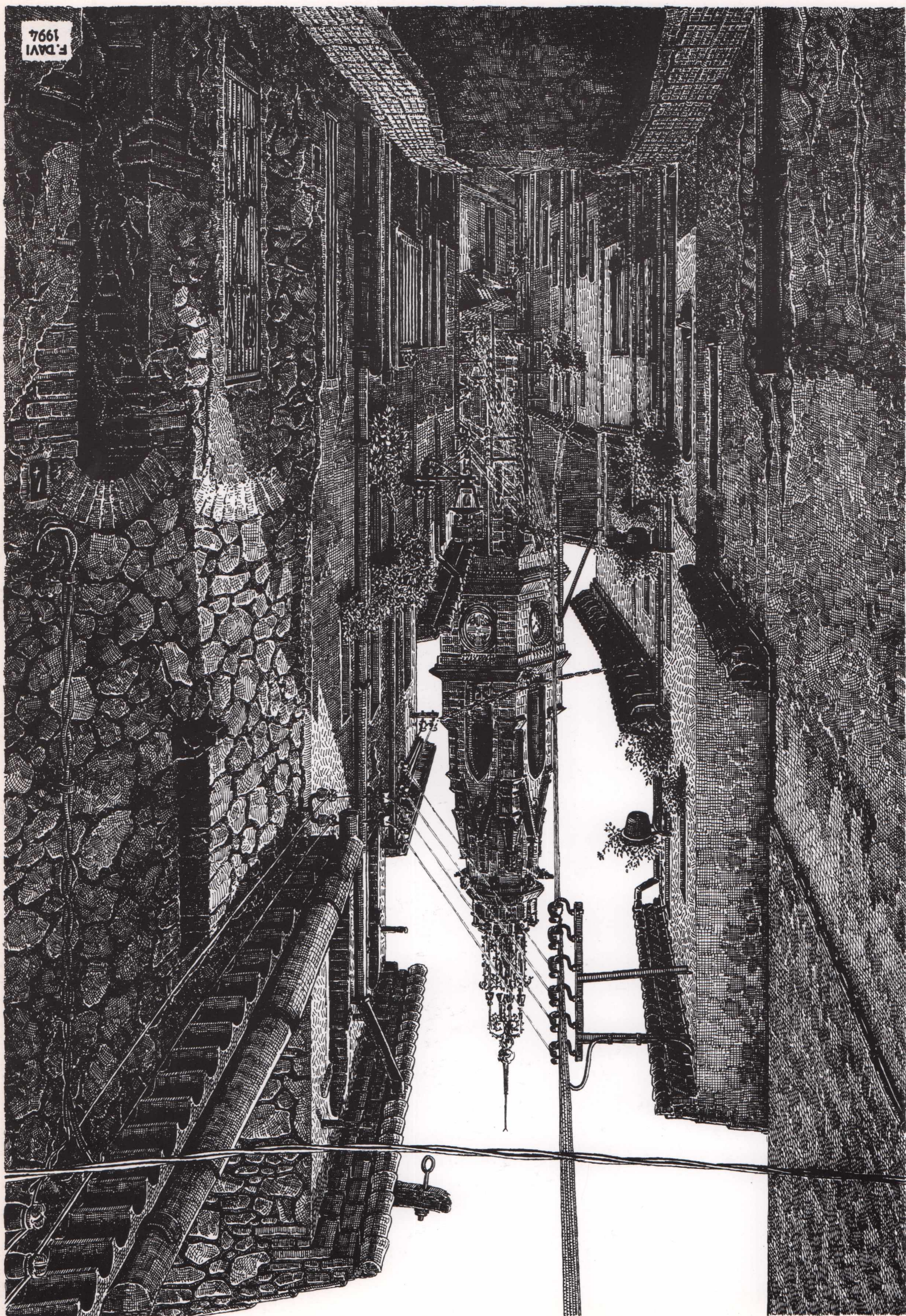
F. DAVI
1984

F. DAVI
1984

F.DAVI
1997

MIQUEL DESCLOT

DEL CANÇONER
DE FRANCESCO PETRARCA

Retrat idealitzat de Francesco Petrarca,
d'Andrea del Castagno

I

Els qui en rimes esparses escolteu
els sospirs que em nodriren el furor
del temps primer de juvenil error,
quan era, en part, divers del que se'm veu,

pel vari estil amb què em lamento arreu
entre vana esperança i va dolor,
espero en qui conegui bé l'amor,
més que disculpa, pietat en preu.

Però bé veig que he estat entre la gent
enraonia un temps, de què sovint
de mi m'avergonyeixo amb el cor meu;

d'aquell desvari en ve avergonyiment,
i el penedir-se, i el saber distint
que allò que plau al món és somni breu.

XXII

Per a tot animal que viu a terra,
llevat d'aquells que tenen odi al sol,
és temps de treballar mentre és de dia;
però en encendre el cel els seus estels,
l'un torna a casa i l'altre endins la selva
per reposar-se almenys fins a trenc d'alba.

I jo, des que comença la bella alba
a dissipar les ombres de la terra
i desvetllar les bèsties de la selva
no tinc mai treva de sospirs al sol;
quan veig després flamarejar els estels
em vaig planyent i desitjant el dia.

Quan el vespre fa fora el clarós dia
i el que ens és fosca és per a d'altres alba,
pensarós guaito els inclements estels
que em modelaven amb sensible terra;
i blasmo el dia que vaig veure el sol,
que un home em fa semblar nodrit en selva.

No compto que pasturés mai en selva
tan aspra fera, de nit o de dia,
com aquesta que ploro en ombra i sol;
i no em fatiga el primer son o l'alba:
que, bé que sigui mortal cos de terra,
el meu ardent desig ve dels estels.

Abans no torni als esplendents estels
o m'esvaeixi a l'amorosa selva,
deixant el cos que es faci pols de terra,
commosa la veiés, que en un sol dia
pot restaurar molts anys, i fins a l'alba
pot enriquir-me des que es pon el sol.

Amb ella fos des que s'amaga el sol,
i no ens veiessin altres que els estels,
una nit sola, i mai no vingués l'alba;
i no se'm transformés en verda selva
per fugir-me dels braços, com el dia
que Apol·lo la seguia per la terra.

Però jo seré en terra, en seca selva,
i el dia anirà ple de lleus estels
abans que a tan dolça alba arribi el sol.

XXXIV

Si encara és viu, Apol·lo, el bell delit
que t'inflamava a la tesàlica onda
i si l'amada cabellera blonda
amb els anys no posaves en oblit:

del calmos gel i del temps enasprit
que regna si el teu rostre no es deixonda,
defensa l'honorada i sacra fronda
on tu i jo al mateix vesc hem sucumbit;

i per virtut de la dolça esperança
que ja et va sostenir en la vida acerba,
d'aquesta nuvolada l'aire escombra;

i així, plegats, veurem amb delectança
seure la dona nostra sobre l'herba
i fer amb els braços a si mateixa ombra.

XLVII

Sentia dins el cor ja perdre alè
als esperits que a vós deuen la vida;
i com de natural cerca fugida
contra la mort tot animal terrè,

així el desig que ara retinc amb fre
vaig aviar a la senda mig delida:
i encara que tothora m'hi convida
jo a una altra el meno contra el seu voler.

I em conduí, tot vergonyós i tard,
a reveure els bells ulls, de què prou bé,
per no desplaure'ls, jo m'estic a part.

Viuré, doncs, un temps més; tal virtut té
en el meu viure un únic vostre esguard;
i, si al desig no em lliuro, moriré.

CIV

L'esperada virtut que florí viva
quan Amor començà a dar-vos batalla,
lleva ara fruit, que aquella flor emmiralla,
i la meva esperança mena a riba.

A escriure en paper una obra el cor m'abriva
on es mostri del vostre nom la talla,
que en cap més lloc tan fermament s'entalla,
ni menys en marbre, una persona activa.

¿Creieu que Pau Emili o l'Africà
o Cèsar o Marcel serien tals
per mall o per enclusa de forjar?

Són ben fràgils, Pandolf, obres iguals,
però l'estudi nostre és el que fa
per fama els millors homes immortals.

CXXVI

Fresca i dolça aigua clara,
on els bellíssims membres
posava la qui tinc per sola dona;
gentil branca on encara
(ah, Déu, com m'ho remembres!)
el dolç freu del seu flanc cansat ressona;
herba i flors que la bona
gonella recobrí
i l'angèlic alè;
aire sacre, serè,
on Amor amb bells ulls el cor m'obrí,
doneu oïda ensems
als meus adolorits dictats extrems.

Si és, però, el destí,
i el cel talment ho vol,
que Amor aquests ulls tanqui llagrimant,
algun goig al mesquí
cos doneu en consol
i nua torni l'ànima al lloc sant.
La Mort serà calmant
si tal fiança duc
a aquell perillós pas:
que el meu esperit las
mai no podria en port més benastruc
ni en més tranquil·la fossa
deixar la carn de turmentada tossa.

Un temps vindrà potser
que a l'avesat sojorn
torni la fera bella i mansueta,
i al lloc on em veié
aquell benaurat jorn
giri la vista desitjosa i dreta,
cercant-me, i —sort estreta!—
en els rocs terra pobra
veient, Amor la inspiri
de guisa que sospiri
talment que mercè em guanyi amb la seva obra
i faci força al cel,
tot eixugant-se els ulls amb el bell vel.

Dels bells rams davallava
(que dolç a la memòria)
una pluja de flors al si joiós
i ella seient s'estava
humil en tanta glòria,
ja coberta del núvol amorós.
Quina caigué a redós,
quina a les trenes blondes,
que perles i or brunyit
els ulls haurien dit;
quina es posava en terra, quina en ondes;
quina, errant sense llei,
semblava dir: «Aquí Amor és rei».

Quants cops llavors vaig dir
amb esfereïment:
«Del cert aquesta és nada al paradís».
Em feien tant delir
el diví portament
i el rostre i les paraules i el somrís
i tan oblidadís
de tota imatge vera,
que deia, sospirant:
«¿Com hi he vingut, o quan?»;
cregut de ser ja al cel, i no allà on era.
Des d'aquell dia em plau
tant aquesta herba, que enlloc més tinc pau.

Si tu anassis, cançó, com vols guarnida,
podries audaçment
sortir del bosc, i anar-te'n amb la gent.

CCLXXXI

Quants cops, al meu refugi beneït
fugint dels altres i, si es pot, de mi,
vaig amb els ulls mullant l'herba i el pit,
esqueixant amb sospirs l'aire d'allí!

Quants cops, tot sol i presa de neguit,
per ombrívols indrets he fet camí
recercant mentalment el bell delit
que Mort m'ha pres —de què la crido així!—

Ara en forma de nimfa o d'altra diva
que del pregon més clar del Sorga eixís
per seure a reposar sobre la riba;

ara l'he vista a l'herba del pendís
petjar les flors com una dona viva,
mostrant-se als ulls com si per mi llanguís.

CCCX

Zèfir retorna, que el temps ens esmena,
i el dolç seguit de brins i flors darrere,
xiscles de Progne i planys de Filomena,
i càndida i vermella Primavera.

Riuen els prats i el cel ja s'asserena;
joiós, Jove sa filla considera;
l'aire, l'aigua i la terra és d'amor plena;
tot animal segueix l'amant fal·lera.

Però, las, per a mi sols torna el brau
sospirar que del fons del cor arrenca
aquella que se'n duia al cel la clau;

i cant d'ocelleria i flor abrilenca
i en bella dama honesta gest suau
són un erm i feram traïdorencia.

CCCXXXII

La fortuna plaent i el viure gai,
els dies clars i les tranquil·les nits
i els benignes sospirs i el dolç estil
que en vers solia ressonar i en rimes,
girats sobtadament en dol i en plor,
odiar vida em fan, i anhelar mort.

Cruel, amarga, inexorable Mort,
raó em dónes de no sentir-me gai,
i de menar tota la vida en plor,
en dies foscos i en queixoses nits.
Els meus aspres sospirs no van amb rimes
i el meu ardu turment venç tot estil.

¿En què parà el meu amorós estil?
A parlar d'ira, a raonar de mort.
¿On són els versos, què s'han fet les rimes,
que el cor gentil sentia, amb consir gai?
¿On aquell fabular d'amor les nits?
Ara no dic ni penso més que plor.

Amb el desig m'era tan dolç el plor
que amania amb dolçor el més agre estil,
i en vetlla em feia estar totes les nits:
ara plorar m'amarga més que mort,
sense esperar l'esguard honest i gai,
alt tema de les meves baixes rimes.

Clar fitó Amor posà a les meves rimes
dins els bells ulls, i ara ho ha fet en plor,
amb dolor recordant aquell temps gai:
i així jo, amb el pensar, mudo d'estil
i a tu et torno a pregar, pàl·lida Mort,
que em sostreguis a tan penoses nits.

El son defuig les meves crues nits
i l'antic so les rocalloses rimes,
que no saben tractar sinó de mort,
i així el meu cant és convertit en plor.
No hi ha al regne d'Amor més vari estil,
que ara és tan trist com altre temps fou gai.

Ningú no visqué abans més que jo gai,
ningú no viu més trist, dies i nits;
i en doblar-se el dolor es dobla l'estil
que extreu del cor tan llagrimoses rimes.
Vaig viure d'esperar i ara de plor,
i contra Mort no espero sinó Mort.

Mort m'ha mort, i ara sola pot fer Mort
que jo torni a reveure el rostre gai
que mudava en plaer els sospirs i el plor,
dolça aura i pluja de les meves nits,
quan els millors consirs teixia en rimes
i Amor feia elevar el meu pobre estil.

Ah, si tingués tan pietós estil
que em pogués Laura arrabassar de Mort
com a Eurídice Orfeu sense les rimes,
més que mai jo viuria llavors gai!
Si no pot ser, que una d'aquestes nits
clogui les meves dues fonts de plor.

Amor, molts i molts anys he dit amb plor
el meu greu dany en dolorós estil,
i no espero de tu menys feres nits;
per això m'he posat a pregar Mort
que m'arrenqui d'aquí, per fer-me gai,
on és la que jo canto i ploro en rimes.

Si tant s'enlairen les cansades rimes
que atenyin la que és fora d'ira i plor
i amb les seves belleses fa el cel gai,
bé reconeixerà el mudat estil,
que potser li plaïa, abans que Mort
li donés dia, i a mi fosques nits.

Oh aquests que sospireu per millors nits,
que escolteu o parleu d'Amor en rimes,
pregueu que ja no em sigui sorda Mort,
de les misèries port i fi del plor;
mudi un cop aquell seu antic estil,
que a tothom entristeix, i em faci gai.

Em pot fer gai en una o poques nits:
en aspre estil i en angoixoses rimes,
demano que el meu plor extingeixi Mort.

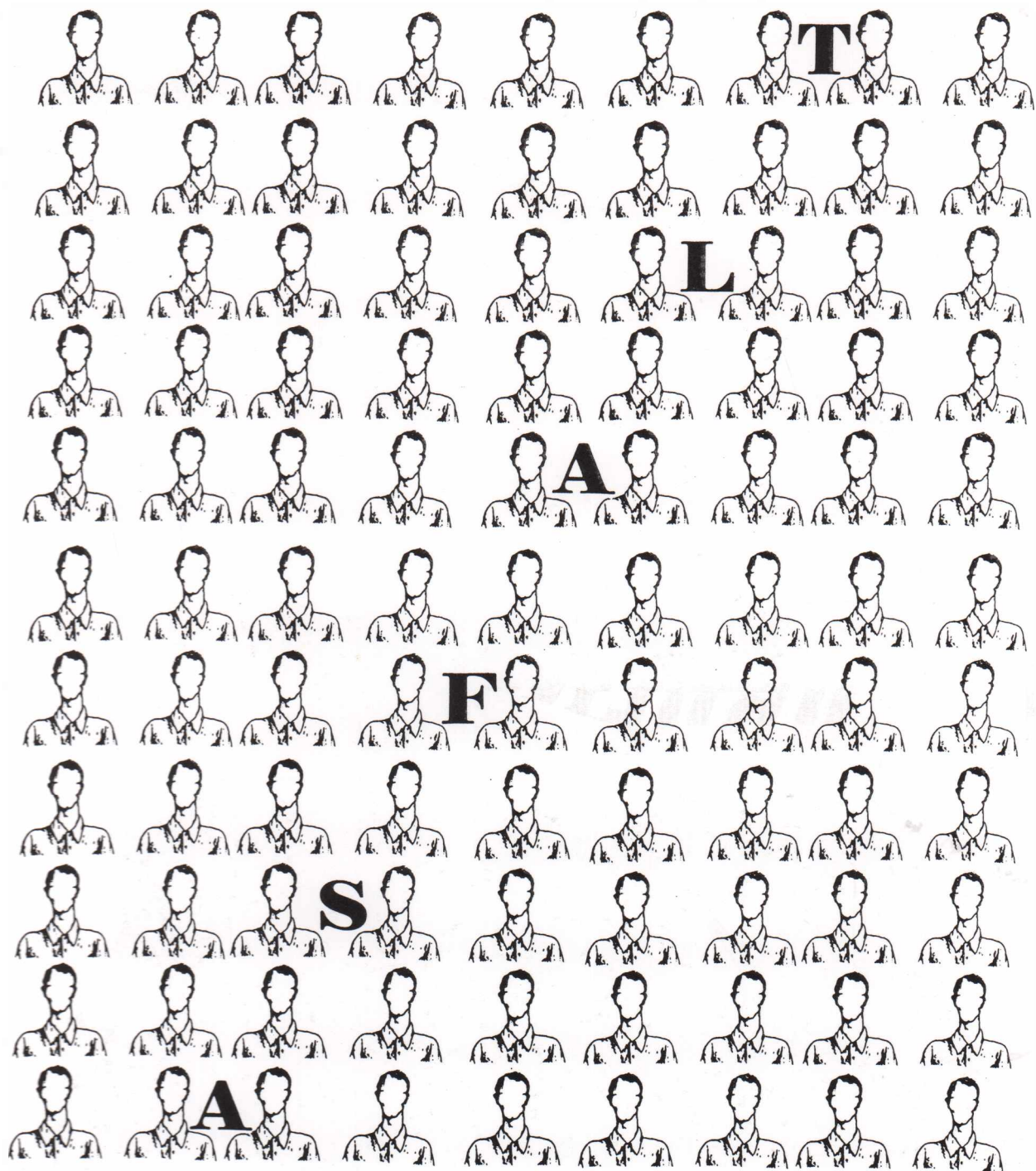
MARCEL AYATS

POEMES VISUALS

A Maria Dolors

POEMA D'AMOR

treball
+ treball
treball
treball

OBLIT

ANTÒNIA POUS I VALENTÍ

**Morí cristianament el dia 7 de
setembre de 1991**

El seu germà, conyades, nebots i família tota us ho fan saber i us demanen la tingueu en el vostre record. L'enterrament serà avui diumenge, dia 8, a les 9 del matí a l'església parroquial de Sarrià.

Sabadell - Castellar del Vallès, 1993

Sala d'Exposicions **WATTS·ART**

Sant Pere d'Ullastre, 9 - CASTELLAR DEL VALLÈS

COL·LECTIVA DE PINTORS I INSTRUMENTS MUSICALS

DEL 9 AL 31 DE JULIOL DE 1994

HORARI DE VISITES:

Feiners: De dos quarts de 7 a les 9 del vespre

Festius: De les 12 a les 2 del migdia i de dos quarts de 7 a les 9 del vespre

Ruscuet

Artilletres - Núm. 17 - Any VIII - Castellar del Vallès, juliol de 1994

Edita: Artilletres - *Dipòsit legal:* B. 14.427 - 1986

Fotocomposició i impressió: Castellargraf, S. L - Puig de la Creu, 3 - Tel. 714 51 42

Portada: Dibuix de Francesc Daví

Preu de subscripció any 1994: 1.700 pessetes

Els articles publicats a *Artilletres* expressen solament l'opinió dels seus autors

Banc Sabadell

